

Eligiusz Dworaczyński

Nowy Wiśnicz - Zamek, woj. tarnowskie

Informator Archeologiczny : badania 10, 276-277

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

został zamieniony na zbór ewangelicki, a od roku 1846 popadł w ruinę.

Penetracje podwodne, ponawiane kilkakrotnie od roku 1973, przyniosły szereg cennych znalezisk jak: maczuga dębowa wczesnośredniowieczna, broń skałkowa i bełty kuszy.

Przed przystąpieniem do systematycznych prac podwodnych, odcinek jeziora między zamkiem, a resztkami konstrukcji kamiennej o charakterze najpewniej obronnym /znajdującej się na środku jeziora/, podzielono na sektory i działki. Odkryto 23 bełty do kuszy przy czym w trzech przypadkach zachowały się nie tylko groty drzewca, ale i lotki z cienkich płytek drewnianych, utrzymujące bełt w czasie lotu w odpowiednim położeniu. Wycięcia w drzewcach na osadzenia lotek były wykonane ukośnie, co w czasie lotu nadawało bełtowi ruch obrotowy i wzmagало skuteczność uderzenia. Część żelaznych grotów bełtów posiada trzpienie wbite w drzewce, inne mają tuleje. Liście grotów są w przekroju zazwyczaj romboidalne, czasami cylindryczne. Mają kształt wydłużony, wysmukły, bywają też masywne i krótkie. Drzewca bełtów są również bardzo zróżnicowane. Bełty pochodzą z XIV i XV wieku, zapewne z okresu walk o zamek między Polakami a Krzyżakami. Zachowały się dzięki zaleganiu w mule.

Odkryto także kilkadziesiąt przedmiotów drewnianych: splotki, podeszwę buta, fragmenty łuku i niektórych części kuszy. Odkryto ciężarki do obcinania sieci rybackich, malowane kafle, ołowiany przedmiot, który był prawdopodobnie pieczęcią oraz kilkaset fragmentów ceramiki średniowiecznej, w tym kilka nawiązujących do wczesnego średniowiecza.

Równoległe z badaniami podwodnymi Muzeum Okręgowe w Bydgoszy prowadziło sondażowe badania naziemne.

Badania będą kontynuowane.

NOWY WIŚNICZ - ZAMEK
woj. tarnowskie

P.P. Pracownie Konserwacji
Zabytków - Pracownia Archeo-
logiczno-Konserwatorska
Oddziału w Krakowie

Badania prowadził mgr Eligiusz Dworaczyński. Finansowało Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu. Siódmy sezon badań. Zamek /XV-XVI w./.

Kontynuowano prace archeologiczne w zachodniej partii dziedzińca zewnętrznego oraz w kordegardach bastionu północnego. Eksplorowano głównie warstwy kulturowe powstałe w trakcie funkcjonowania

odkrytego w latach ubiegłych systemu obronnego. Badania w 1976 roku pozwoliły ustalić poszczególne poziomy użytkowe oraz uściślić ich datowanie. Przy północnej ścianie zachodniej budowli bramnej na głębokości około 5,5 m odkryto znaczne ilości spalonego drewna i gwoździ, przykrywające poziom użytkowy z XV wieku, jak również szereg negatywów po drewnianych palach. Są to niewątpliwie pozostałości po palisadzie broniącej dostępu do zamku od strony zachodniej i ograniczającej dziedziniec gospodarczy zamku w XVI wieku. Około 0,8 m poniżej spalenizny odkryto dobrze zachowany bruk kamienny, wyznaczający pierwszy poziom użytkowy w badanym rejonie, a datowany na schyłek XV wieku. Wśród uzyskanego materiału zabytkowego przeważają fragmenty naczyń z XV i XVI wieku. Obok nich występują fragmenty naczyń szklanych, kafli oraz przedmioty żelazne, a wśród nich żelazny grot strzały kuszy, tkwiący w poziomach z XVI wieku.

Badania będą kontynuowane.

OSTROŁĘKA
woj. ostrołęckie

patrz
wczesne średniowiecze

PIENIĘŻNO
woj. elbląskie

Muzeum Warmii i Mazur
w Olsztynie

Badania prowadziła mgr Izabela Sikorska- Ulfikowa.
Finansował WKZ w Elblągu. Drugi sezon badań.
Średniowieczny zamek.

Badania przeprowadzono w związku z planem odbudowy zamku. Celem ich było częściowe odkrycie fundamentów niezachowanych skrzydeł zamku południowego i wschodniego, ustalenie kolejności ich budowy i określenie głębokości poziomu użytkowego dziedzińca w okresie średniowiecza. Dla wyjaśnienia tych problemów założono 6 wykopów - dwa przy skrzydle zachodnim, jeden przy północnym skrzydle zamku.

Badania prowadzone przy skrzydle zachodnim ustaliły, iż skrzydło północne, jak i południowe, były budowane później niż zachodnie. Dały również wgląd na budowę fundamentów i układ warstw kulturowych.

Wykopy na dziedzińcu nie przyniosły pozytywnych rezultatów ponieważ warstwy kulturowe zostały przemieszane przez liczne wko-